

Declaració del XV Congrés Internacional de Ciutats Educadores Cascais (Portugal), 2018

El XV Congrés Internacional de Ciutats Educadores 2018 de l'AICE celebrat a Cascais, Portugal, del 13 al 16 de novembre de 2018, ha reunit participants de 118 ciutats de 24 països, procedents de 4 continents.

El Congrés ha proposat com a tema central de discussió i debat “La Ciutat pertany a les persones”, amb un programa centrat en la importància de la cohesió social a la ciutat i el foment del sentiment de pertinença a aquesta, posant un èmfasi especial en els processos de desenvolupament personal i social de la ciutadania i en els recursos dirigits a millorar la inclusió i la convivència.

Aquest tema s'ha desenvolupat en els tres eixos temàtics següents:

1 Eix - La Ciutat: Dissenyar la ciutat a partir de les persones, de les seves necessitats i aspiracions.

El tema d'aquest eix s'ha centrat en “la construcció d'una Ciutat Educadora” vinculada a la voluntat d'eleva la qualitat de vida de la ciutadania, en el plànol de la construcció cívica i del benestar, així com en el plànol afectiu i material, tenint com a base les aspiracions i la participació dels seus habitants, la inclusió i la igualtat d'oportunitats. En aquesta “construcció d'una Ciutat Educadora” es planteja la qüestió de com garantir una política col·lectiva de transformació dels espais i entorns de la ciutat, de les condicions ambientals i de les pràctiques socials, en una nova configuració, amb respostes que beneficiïn a totes les persones.

2 Eix - Pertinença: La convivència per al sentiment de pertinença.

El tema d'aquest eix ha analitzat la importància de repensar el concepte de ciutadà/na com a subjecte de la política urbana, fomentant la seva actitud participativa i reforçant, així, el seu sentiment de pertinença. Essent la participació i la convivència elements clau de la Ciutat Educadora en la construcció de ciutadania, es planteja la qüestió de com garantir el diàleg constant entre els individus i la comunitat, entre drets i deures de tots els actors cívics, perquè totes les persones desenvolupin el sentiment de pertinença a la seva ciutat, amb vista al progrés i a la cohesió social.

3 Eix – Les Persones: La ciutat per a les persones i per als seus projectes de vida

El tema d'aquest eix s'ha centrat en les vies que una Ciutat Educadora ha d'oferir perquè les persones que l'habiten se sentin subjectes de drets, amb possibilitats reals de desenvolupar plenament les seves capacitats. En aquest sentit, es planteja la qüestió de quines són les vies per al desenvolupament de la capacitat d'aprendre de tots els membres de la ciutat, tant pel

que fa a títol individual com col·lectiu, permetent l'expressió i el desenvolupament de les seves potencialitats, en pro del progrés personal i social.

El tema del Congrés i els seus respectius eixos s'han desenvolupat a través de taules temàtiques, Experiències a Debat, Experiències en Pantalles Intel·ligents, Tallers per a Joves i visites d'estudi a projectes del municipi de Cascais.

Al Congrés s'han presentat experiències que reflecteixen els dilemes i els desafiaments derivats de la creixent complexitat de la ciutat contemporània, com a resultat de la revolució tecnològica i del procés de globalització. Aquests canvis han comportat la intensificació de l'ús de l'espai urbà, posant en qüestió la qualitat de les relacions socials i, conseqüentment, la cohesió social. Al seu torn, impliquen noves oportunitats, que fan que la concertació, la participació de la ciutadania i la construcció del sentiment de pertinença guanyin una importància estratègica per a la cohesió social.

Les presentacions han permès compartir propostes innovadores en àrees com ara la planificació i rehabilitació urbana, la cultura, els centres educatius, l'activitat física, el joc, l'esport, el medi ambient, la salut, la seguretat, les noves tecnologies, la igualtat de gènere, la mobilitat, etc., experiències totes elles promotores de creixement i desenvolupament de les potencialitats individuals i comunitàries. En cada sessió del Congrés ha estat possible entendre la ciutat com un espai viu, en què el procés d'apropiació i implicació de les persones permet que se sentin participants de la ciutat.

Davant els complexos canvis i reptes de les ciutats contemporànies, podem afirmar que, en tots els espais d'aquest Congrés, s'ha emfatitzat que la Ciutat Educadora pot crear un clima de qualitat cívica i de convivència, configurant la ciutat a partir de les necessitats i aspiracions individuals i col·lectives, i garantint la cohesió, la inclusió, l'equitat, la sostenibilitat i l'educació per a la pau.

Participació del Jovent al Congrés:

La participació i la implicació de la ciutadania en les decisions locals i en la vida comunitària és una prioritat de les Ciutats Educadores, en el sentit de promoure pràctiques i activitats destinades a proporcionar a la joventut les eines necessàries perquè puguin participar activament en la vida democràtica, exercir els seus drets i assumir les seves responsabilitats socials en la construcció de societats més justes i sostenibles.

L'Associació Internacional de Ciutats Educadores i l'Ajuntament de Cascais, amb l'objectiu de motivar i proporcionar a les generacions més joves aquestes eines a fi de possibilitar-los un compromís més actiu i crític, han convidat joves de les ciutats de l'Associació a participar activament en el Congrés.

Les joves i els joves han tingut oportunitat de participar, juntament amb els altres

congressistes, en les taules temàtiques i en les visites d'estudi, i també han comptat amb tallers de treball específics.

En aquests tallers, el jovent ha compartit vivències i projectes de les seves ciutats, centrats en els temes dels eixos del congrés i han tingut l'oportunitat de reflexionar sobre el futur de les seves ciutats i proposar noves iniciatives i projectes a implementar.

A la clausura del Congrés, elles i ells han tingut oportunitat de presentar en sessió plenària els resultats del treball desenvolupat.

Les Ciutats Educadores constatem que:

1. Les ciutats contemporànies s'enfronten a problemes complexos, degut a un ritme de vida accelerat i al flux de persones i de tot tipus de productes i béns materials o immaterials. Un dels efectes d'aquesta acceleració és la creació en els habitants de les ciutats d'una "cultura de l'instant", marcada per la precarietat dels vincles interpersonals i l'absència de compromís. Aquesta situació posa en qüestió l'espai públic democràtic i la cohesió social i territorial de la ciutat.

2. Els desafiaments als que han de fer front els governs locals se centren en la reconstrucció de l'espai públic, com a espai que faci possible crear i reforçar els llaços i vincles entre les persones i els grups, amb vista a fomentar la convivència, la cooperació, així com el desenvolupament de les potencialitats i aptituds personals, en favor del progrés i de la cohesió social.

3. Les decisions polítiques reactives no són eficients per solucionar els reptes actuals que afronten les ciutats. En canvi, l'anticipació en base al coneixement de la realitat permet donar una resposta millor a les necessitats de les persones.

4. Les Ciutats Educadores compten amb una gran diversitat d'eines per intervenir a l'espai públic, particularment a través de la creació de condicions per a la participació de la ciutadania en plans i projectes, que possibilitin la concertació i el progrés cap a una ciutadania activa i democràtica, amb vista a la cohesió social.

Davant d'aquestes constatacions les Ciutats Educadores es comprometen a:

1. Articular propostes, promoure acords, establir compromisos i coordinar esforços per abordar els aspectes que posen en risc la cohesió social, els valors i les pràctiques de ciutadania democràtica a les ciutats, com ara la participació, la igualtat, el respecte, la tolerància, la responsabilitat i l'interès per la cosa pública.

2. Garantir una política col·lectiva de transformació dels espais de la ciutat, on la planificació urbana estigui orientada a la construcció d'un espai públic accessible, que propiciï la creativitat, l'experimentació, el joc i el contacte amb la natura, on les diferents generacions gaudeixin d'un estil de vida més saludable i sostenible.

- 3.** Fomentar la participació ciutadana, perquè cada persona que habita a la ciutat se senti subjecte de drets, amb possibilitats reals de desenvolupar plenament les seves capacitats i d'exercir el seu dret de participació; així com implicar la ciutadania, especialment les generacions joves, en els projectes i decisions que afecten la seva ciutat.

- 4.** Crear un ambient urbà que impliqui a les persones, donant prioritat a l'espai públic com a punt de trobada de la ciutadania, creant condicions per estimular la cooperació i la convivència entre persones de diferents edats, cultures, procedències, condicions socioeconòmiques, etc., perquè totes se sentin partícips de la seva ciutat.

- 5.** Unir esforços per mantenir i reforçar els vincles comunitaris, possibilitant la interacció entre persones i institucions, associacions, empreses, grups..., per crear un clima de qualitat cívica, en què totes les persones trobin el seu lloc en la societat.

- 6.** Promoure el diàleg i la cooperació intergeneracional per a un millor aprofitament dels coneixements i per a l'intercanvi d'experiències entre generacions, en pro de la integració i inclusió de totes les persones.

- 7.** Estimular la capacitat d'aprenentatge de tots els membres de la ciutat i el desenvolupament de les seves potencialitats i projectes personals i col·lectius.

- 8.** Promoure consensos entre diferents actors socials en la promoció de l'educació al llarg de la vida, una educació que fomenti l'esperit de ciutadania i que permeti adquirir les competències, habilitats i aptituds necessàries per fer front als desafiaments de les nostres societats.

- 9.** Que les persones gaudeixin, en condicions d'igualtat i equitat, de les oportunitats que la ciutat proporciona en l'àmbit de la formació, de l'oci, del treball, de la prestació de serveis i del creixement personal.

- 10.** Compartir amb altres ciutats les bones pràctiques que ens permeten avançar en la construcció de ciutats més educadores, en tant que territoris de cohesió social.

L'AICE fa una crida al conjunt d'actors públics internacionals, nacionals i regionals, i a la ciutadania en general, perquè contribueixin de manera corresponsable a l'assoliment d'aquests objectius, assegurant que es creïn, salvaguardin i respectin els espais i les instàncies de participació en què la veu de totes les generacions sigui escoltada en la construcció de les ciutats del present i del futur.

Finalment, amb motiu de la commemoració del centenari de la primera guerra mundial, volem transmetre un missatge d'esperança i pau per un món millor.